

Kuva: Anne Raunio

Luonnehdinta

Itämeren hiekkarannat ovat aaltojen muovaamia ja sijaitsevat Itämeren rannoilla ja saarissa vesirajan yläpuolella. Niillä kasvaa monivuotisia kasveja, esimerkiksi rantavehnnää, suola-arhoa, merinätkelmää ja merisinappia. Kasvipeite on tyypillisesti harva ja kasvitomia hiekkapintoja on etenkin lähellä vesirajaa. Hiekka on vallitseva maalaji, mutta sen seassa voi olla soraa ja kiviä. Dyynialueilla hiekkarantaan luetaan vain vesirajan ja dyynien välinen tasainen alue, koska dyynit kuuluvat muihin luontodirektiivin luontotyyppeihin.

Hiekkarantojen luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat kasvillisuuden matalakasvuisuus ja laikuittaisuus, hiekkarantojen tyyppilajien vallitsevuus kasvillisuudessa, puiden, pensaiden ja ruokokasvustojen vähäisyys, maaston kulumattomuus, rantaan ajautuneiden levä- ja ruokomassojen vähäisyys (lukuun ottamatta rakkolevävalleja) sekä rannan puhtaus (ei öljyä yms.).

Levinneisyys

Suomessa hiekkarantoja on melko vähän, mutta niiden levinneisyysalue kattaa koko rannikon ja saariston. Esiintymiä on runsaimmin Perämerellä sekä Salpausselkien ja harjujaksojen jatkeena olevilla hiekkasaarilla Saaristomerellä ja Itäisellä Suomenlahdella.

Kooltaan suurimmat hiekkarannat ovat dyynimuodostumien yhteydessä Hailuodossa, Kokkolan Vattajalla, Kalajoella ja Porin Yyterissä.

Nykytila ja uhkatekijät

Hiekkarantojen levinneisyysalue ei ole supistunut, mutta niiden pinta-ala on huomattavasti vähentynyt viime vuosikymmeninä. Syynä ovat mm. rehevöitymisestä ja rantalaidunnuksen loppumisesta johtuva umpeenkasvu, joka on muuttanut hiekkarantoja ruovikoiksi tai pensaikoiksi, sekä paikoin myös rakentaminen. Hiekkarantojen luonnontila on heikentynyt muun muassa rannoille kertyneiden levämassojen sekä toisaalta maaston kulumisen vuoksi. Kulumista aiheuttavat runsas uimaranta- ja veneilykäyttö sekä hiekanotto.

Rehevöitymisestä johtuva umpeenkasvu ja kuluminen ovat uhkia tulevaisuudessakin, mutta rakentaminen suoraan hiekkarantojen päälle on loppunut, koska vähäpuustoiset hiekkarannat on luonnonsuojelulla suojeltava luontotyyppi. Uusia tulevaisuuden uhkia ovat ilmastonmuutokseen liittyvä merenpinnan nousu sekä hiekkarannoilla nopeasti leviävä vieraslaji kurturuusu, joka tukahduttaa luontotyypin alkuperäistä kasvillisuutta.